

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2011:7 av Raymond Wigg m.fl. (MP) om att öka grön design i Stockholmsregionen genom exempelvis gröna tak och fasader

Föredragande landstingsråd: Gustav Andersson

Ärendebeskrivning

Motionärerna föreslår att landstinget undersöker möjligheterna om grön design inom Stockholmsregionen.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsstyrelsens motivering

Stockholms läns landsting arbetar idag på flera sätt med grön design och gröna ytor. Inom ramen av den regionala utvecklingsplanen finns flera åtgärderna med anknytning till frågan om grön design, t ex att säkra och utveckla värdena i mark- och vattenlandskapet och att anpassa regionen till klimatförändringarna. Landstinget arbetar för närvarande med projektet Gröna svaga samband för att se hur man kan stärka de svaga länkarna i grönstrukturen och projektet kommer bl. a. att ta fram en inspirationskrift som även innehåller exempel på hur växter kan användas i bebyggelseplaneringen, genom t ex gröna tak och fasader.

Gröna tak och fasader ska inte betraktas som en ersättning för förlorad grönyta, men är viktiga ur flera aspekter inte minst ur ett klimatanpassningsperspektiv, genom att bidra till dagvattenhantering temperaturutjämning, bidrar till biologisk mångfald samt renar luft och binder koldioxid. Problemet med minskade grönytor har på senare tid uppmärksamats både i Sverige och internationellt. Tekniken är idag beprövad och medför oftast ingen merkostnad om det görs i samband med ny- eller ombyggnation.

Det som hittills har gjorts inom landstinget på detta område är dels anläggande av grön yta på delar av Södersjukhusets tak, och dels att en fråga ställs i rutin för miljökonsekvensbedömning vid beslut samt i mallar för miljökonsekvensbedömning inför investeringsplanen. För att uppmärksamma frågan inför beslutet/investeringen ska man där göra en bedömning av om grönytorna minskar, ökar eller är oförändrade när investeringen/exploateringen genomförs.

Locum AB har en positiv inställning till grön design och eftersträvar att arbeta med klimatsmarta lösningar i förvaltningen och i utvecklingen av landstingets fastighetsbestånd. AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) har ännu inte har några egna erfarenheter av gröna tak/fasader men i kommande bussdepåprojekt har gröna tak inkluderats i såväl miljökonsekvensbeskrivning som miljöanmälan till kommunerna. SL följer utvecklingen inom tak- och fasadområdet för att möjliggöra installation av så ändamålsenliga och enkelt underhållna material som möjligt på SL:s byggnader.

Beslutsunderlag

1. Landstingsstyrelsens protokollsutdrag från sammanträde den 24 januari 2012 § 16. Protokollet justeras den 7 februari 2012
2. Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 18 november 2011
3. Motion 2011:7
4. Tillväxt- och regionplaneringsutskottets protokollsutdrag den 8 december 2011
5. Trafiknämndens protokollsutdrag den 20 september 2011
6. MP-ledamotens reservation i trafiknämnden
7. Tf verkställande direktörens i AB SL:s förslag den 29 augusti 2011
8. Locum AB:s protokollsutdrag den 22 september 2011
9. Tf verkställande direktörens i Locum AB:s tjänsteutlåtande den 13 september 2011

Landstingsstyrelsen

Utdrag ur ojusterat protokoll, landstingsstyrelsens sammanträde den 24 januari 2012

-----
§16

Motion 2011:7 av Raymond Wigg m.fl. (MP) om att öka grön design i Stockholmsregionen genom exempelvis gröna tak och fasader

LS 1103-0487

Landstingsrådsberedningens skrivelse den 11 januari 2012 med tillväxt- och regionplaneringsutskottets beslut den 8 december samt yttranden från trafiknämnden den 20 september och Locum AB den 13 september 2011.

Följande yrkanden framfördes

dels bifall till landstingsrådsberedningens förslag
dels av MP- och V-ledamöterna om bifall till motionen.

Ordföranden ställde propositioner om bifall till dessa yrkanden och fann att styrelsen antagit landstingsrådsberedningens förslag.

Landstingsstyrelsen beslutade således föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad enligt landstingsrådsberedningens förslag.

MP- och V-ledamöterna anförde *reservation* mot landstingsstyrelsens beslut till förmån för sitt förslag.

Landstingsstyrelsen
Tillväxt- och regionplane-
ringsutskottet

Ankom Stockholms läns landsting 2011-11-23 Dnr. LS 1103-0487

Rotel VII

Motion 2011:7 av Raymond Wigg m fl (MP) om att öka grön design i Stockholmsregionen genom exempelvis gröna tak och fasader

Ärendebeskrivning

Motionärerna föreslår att landstinget undersöker möjligheterna om grön design inom Stockholmsregionen.

Beslutsunderlag

Motion 2011:7
Tf verkställande direktörens förslag den 29 augusti 2011
Trafiknämndens protokollsutdrag den 20 september 2011
MP-ledamotens reservation i trafiknämnden
Locum AB:s protokollsutdrag och yttrande den 22 september 2011
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 18 november 2011

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i trafiknämnden och Locum AB.

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplaneringsutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Motionärerna har i en motion föreslagit att landstinget bör undersöka var det är möjligt inom landstinget att använda sig av grön design på bland annat tak och fasader för att exempelvis minska buller, förbättra luftkvaliteten, sänka energiförbrukningen och öka den estetiska

upplevelsen. Vidare föreslås att Tillväxt, miljö och regionplanering under landstingsstyrelsen utvecklar och implementerar frågan om grön design inom Stockholmsregionen samt inkluderar den i arbetet med de gröna kilarna och det fortsatta klimatarbetet.

Yttrande från trafiknämnden

Trafiknämnden har i sitt yttrande över motionen redovisat att Stockholms lokaltrafik (SL) ännu inte har några egna erfarenheter av gröna tak/fasader. I kommande bussdepåprojekt har dock gröna tak inkluderats i såväl miljökonsekvensbeskrivning som miljöanmälan till kommunerna. SL följer utvecklingen inom tak- och fasadområdet för att möjliggöra installation av så ändamålsenliga och enkelt underhållna material som möjligt på SL:s byggnader.

Yttrande från Locum AB

Locum AB har i sitt yttrande över motionen redovisat att man eftersträvar att arbeta med klimatsmarta lösningar i förvaltningen och i utvecklingen av landstingets fastighetsbestånd. Locum AB ställer sig positiv till grön design under förutsättning att vidmakthållandet av fastigheterna inte begränsas.

Förvaltningens synpunkter

I RUF:s 2010:s strategi om att *Säkra värden för framtida behov* finns flera åtaganden med anknytning till frågan om grön design, t ex att *säkra och utveckla värdena i mark- och vattenlandskapet och att anpassa regionen till klimatförändringarna*. TMR arbetar för närvarande med projektet *Gröna svaga samband* för att se hur man kan stärka de svaga länkarna i grönstrukturen och projektet kommer bl. a. att ta fram en inspirationsskrift som även innehåller exempel på hur växter kan användas i bebyggelseplaneringen, genom t ex gröna tak och fasader.

Gröna tak och fasader ska inte betraktas som en ersättning för förlorad grönyta, men är viktiga ur flera aspekter inte minst ur ett klimatanpassningsperspektiv, genom att bidra till dagvattenhantering, temperaturutjämning, bidrar till biologisk mångfald samt renar luft och binder koldioxid. Problemet med minskade grönytor har på senare tid uppmärksammats både i Sverige och internationellt. Tekniken är idag beprövad och medför oftast ingen merkostnad om det görs i samband med ny- eller ombyggnation.

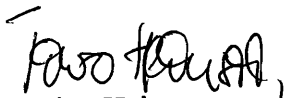
Det som hittills har gjorts inom SLL på detta område är dels anläggande av grön yta på delar av Södersjukhusets tak, och dels att en fråga ställs i LSF:s rutin för miljökonsekvensbedömning vid beslut samt i mallar för miljökonsekvensbedömning inför investeringsplanen. För att

uppmärksamma frågan inför beslutet/investeringen ska man där göra en bedömning av om grönytorna minskar, ökar eller är oförändrade när investeringen/exploateringen genomförs.

Med utgångspunkt i vad som ovan anförts från trafiknämnden, Locum AB och förvaltningen bedöms att frågan om grön design uppmärksammas och är på väg att omsättas i handling såväl bland enskilda landstingsverksamheter som i den regionala planeringen. Med hänvisning till detta föreslås att motionen ska anses besvarad.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets miljöpolitiska program Miljö Steg 5 har hänsyn till miljön beaktats och bedömningen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbeskrivning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Peter Haglund
Tf funktionsområdesdirektör för
SLL Tillväxt, miljö och region-
planering

MOTION
 2010-11-15

Ankom
Stockholms läns landsting
2011-03-22
Dnr. LS 1103-0487

Rotel VII

2011:7

Motion av Raymond Wigg (MP) om att öka grön design i Stockholmsregionen exempelvis genom gröna tak och fasader

Stockholm växer och förtätas, de gröna kilarna hotas av expansionen och grönområdena naggas hela tiden i kanterna. Finns det något sätt att kompensera de intrång som görs i gröna miljöer vid exploateringar, och minska bortfallet av ekosystemtjänster, och på vilket sätt kan de bidra till en förbättrad hälsa?

De flesta exploateringar för med sig nackdelar som att djur- och växtarter minskar, mängden ekosystemtjänster reduceras, avdunstningen och vattenupptagningsförmågan reduceras, städer får problem med vattenavrinning, dränering och ökad belastning på vatten- och avloppssystem. Kapaciteten för reningsverk och växter att rena vattnet minskar liksom kapaciteten för luftrening och kolbindning. När grönska byts ut mot hårda material som hus och vägar, leder det till att staden absorberar mer värme vilket resulterar i stigande temperaturer. De förhöjda temperaturerna i städerna förstärks ytterligare genom till exempel uppvärmning av byggnader och transporter.

Grön design ökar

Mängden vegetation i städer kan ökas genom att konsekvent anlägga gröna tak och fasader vid nyproduktion och på befintliga byggnader. Det kan aldrig ersätta de naturliga ekosystemen, men minimera de negativa effekterna. Det finns en stor potential att använda tak och fasader till gröna ytor, och det har skett en ökning under senare år. På flera håll i världen har det även införts lagar och krav på att anlägga gröna tak och fasader. Ökningen av gröna tak och fasader har främst skett i stora städer i USA, Canada och Japan. I USA ökade t.ex. antalet gröna tak med 30 procent mellan 2006 och 2007. I Tokyo idag finns det en regel som säger att alla byggnader som uppförs med en takyta större än 1000 kvadratmeter måste ha takvegetation på minst 20 procent av ytan. År 2001 byggdes mer än 100 000 kvadratmeter gröna tak bara i Tokyo. Det händer också saker på europeisk nivå. I Tyskland läggs 7-10 miljoner kvadratmeter årligen och där ställer myndigheter krav på gröna ytor av tak och fasader vid större nybyggnationer. I Zürich i Schweiz ska alla nya låglutande tak vara gröna och i Basel har man infört krav på att alla nya och nyrenoverade platta tak ska ha gröna tak. I Köpenhamns kommun ska det i en klimatsatsning anläggas 325 000 kvadratmeter gröna tak fram till 2015. I Sverige idag läggs cirka 70 000 kvadratmeter gröna tak per år. I Malmö arbetar kommunen med klimatet genom att förse byggnader med gröna tak och fasader. Malmö stad har fått 1,6 miljoner kronor från EU för att anlägga samt utveckla användandet av gröna fasader. I Stockholm finns det idag bl.a. gröna tak på Södersjukhuset. I Stockholm är dock andelen gröna tak och fasader fortfarande mycket begränsad och det finns en stor ännu inte använd potential som kan medföra många fördelar.

Fördelar med gröna tak och fasader

Gröna tak och fasader förbättrar klimatet och stadsklimatet genom att växterna filtrerar luften från luftföroreningar, binder damm, partiklar och koldioxid samt avger

syre. Koldioxiden till atmosfären blir mindre och luften blir renare. Till exempel kan växter på ett 10 kvadratmeter grönt tak binda in lika mycket koldioxid som ett träd. Beräkningar visar att en stad med ungefär en miljon invånare skulle kunna fånga in cirka 55 000 ton kol per år genom att omvandla de vanliga taken till gröna tak.

I större tätbebyggda städer fokuseras det mycket på hur gröna tak och fasader kan motverka de så kallade Urban Heat Islands, dvs. hur ett ökat användande av vegetation kan sänka de naturligt höga temperaturerna i tätbebyggda städer under de varma sommarmånaderna. Undersökningar visar på att sådana städer särskilt skulle ha positiva effekter av en utökad vegetation på byggnaderna. Bl.a. visar en undersökning att om en stad som Toronto i Canada som har en befolkning på 2,5 miljon invånare skulle ha gröna tak på 6 procent av husen så skulle de, förutom rena luften och öka luftfuktigheten, ge en temperatursänkning sommartid på 1-2 grader Celsius.

Gröna tak och fasader isolerar husen, håller nere energiförbrukningen och ger därmed minskade energikostnader. På sommaren blir effekten på inomhusklimatet kylande och på vintern isolerar vegetationsskiktet så att husen behåller värmen bättre. En jämnare temperatur och minskad utsatthet för väder och vind, samt, minskad UV-strålning ger dessutom en ökad livslängd av tak och väggar.

Vegetationsskiktet har en bullerdämpande effekt och kan ha särskilt stor betydelse för bullerutsatta bostadsområden, skolor, sjukhus och så vidare som ligger i närhet till bilvägar och flygtrafik. En undersökning vid Malmö Högskola visar att takvegetationen i underliggande lokaler kunde minska bullret med 6dB(A) jämfört med tak utan vegetation. En annan undersökning visar att en grön fasad kan ge en bullerdämpning på 1-2dB(A).

Enligt en studie i Tyskland så minskar vegetationen dessutom den elektromagnetiska strålningen.

Gröna tak har förmågan att ta upp mycket vatten, och minskar flöden av regnvatten från taket. Det är särskilt anmärkningsvärt i jämförelse med traditionella tak som inte har någon vattenhållande förmåga alls. Att ha vegetation på taken kan vara en fördel i städer som täcks av en stor del ogenomtränglig yta, på platser med stor belastning på vattenledningssystemen och där vattnet har svårigheter att tränga undan. Studier visar på att städer enbart kan absorbera 25 procent av nederbörden jämfört med 95 procent som absorberas i en skog. I stadsdelen Augustenborg i Malmö har man tidigare haft problem med för mycket dagvatten i avloppssystemet som har haft för låg kapacitet. Där har stora delar varit asfalterade med en ogenomtränglig markbeläggning. Det har medfört ständiga översvämningar i området med källarskador och förstörda bilar i garage. Idag finns det gröna tak på en yta av 9500 kvadratmeter. De avlastar avloppssystemet och vegetationen på taken kan magasinera upp till 50 procent av regnvattnet.

Växtligheten på gröna tak och fasader kan ta upp en del av nederbörden och vara särskilt användbart för att hantera klimatförändringarnas ökande nederbörd. Vegetationsytorna fungerar även som små naturliga reningsverk.

I städer där grönområden är begränsat kan de gröna taken öka den biologiska mångfalden genom att utgöra ett ofta skyddat habitat för mindre djur som fåglar och insekter samt växter. I Augustenborg finns bland annat ett särskilt tak för att skydda sällsynta växter och djur.

Påverkar hälsan positivt

Grön design leder till ökad växtlighet i städerna och har många hälsofördelar för människan. Genom den ökade växtligheten kan bland annat ekosystemtjänster som har betydelse för människans hälsa produceras. Växter binder bland annat koldioxid, damm och partiklar i utomhusluften och avger syre. Damm och partiklar i luften leder till andnings- och hjärtbesvär idag samt försämrar hälsan för redan utsatta personer som lider av astma och KOL. Det leder till stora kostnader för mediciner och sjukhusvård. Gröna tak och fasader kan sänka ljudnivån på buller vilket minskar risken för sömnbesvär, nedstämdhet, ökat blodtryck och hjärtinfarkt. Vegetationen på byggnaderna kan också reducera den elektromagnetiska strålningen, som kan minska risken för cancer (bl.a. barnleukemi) och elöverkänslighet. Att utöka andelen grönt på tak och byggnader är dessutom vackert och har därmed estetiska och rekreationella värden som påverkar människans välmående. En ökad andel växtlighet genom grön design påverkar hälsan positivt och innebär ökade hälsoekonomiska vinster för samhället samt leder till minskade kostnader för sjukvården/landstinget.

Utveckling av grön design i Stockholm och i landstinget

Utvecklingen om grön design går framåt och idéer utvecklas för hur man kan använda sig av vegetationen i städerna för att använda sig av fördelarna. Med användande av ny byggnadsteknik finns det idag förslag på hur man kan bygga på ett sådant sätt att ekosystemen inte bara hålls intakta utan till och med förstärks jämfört med idag. Olika växt- och djurarter ska erbjudas varierande livsmiljöer och ha möjligheter att sprida sig i området. För att det ska vara möjligt så planeras gröna tak och fasader, kolonilotter, kanaler, våtmarker och dammar, samt att bygga in spårtrafik med ett nät av klättrande vegetation där bin, humlor, getingar och andra viktiga pollinatörer trivs. Sådana områden kan bli förebilder på hur man kan bygga mer hållbart i städerna för att bibehålla artdiversiteten och de viktiga ekosystemtjänsterna.

Landstinget är en stor aktör när det gäller att bygga och förvalta fastigheter, samt att bygga spårtrafik. Den spårburna infrastrukturen är ofta ett störande inslag pga. barriäreffekter, buller och utsläpp. Idéerna om att använda gröna fasader och gröna tak i fastighetsbeståndet, samt täcka över vägar och spårdragningar med gröna växnät är mycket spännande och öppnar nya möjligheter att förbättra den lokala miljön till gagn för både människor och djur. Landstinget har redan börjat anlägga gröna tak, i och med anläggningen på Södersjukhuset. Nu ska utvecklingen fortsätta!

Landstingsfullmäktige föreslår besluta att ge landstingsstyrelsen i uppdrag

att undersöka var det är möjligt inom landstinget att använda sig av grön design och uppdra åt landstingsstyrelsen att avge en rapport i frågan

att uppdra åt landstingets bolag att se över var grön design kan användas för att exempelvis minska buller, förbättra luftkvalitén, sänka energiförbrukningen, öka den estetiska upplevelsen.

att regionplaneavdelningen under landstingsstyrelsen utvecklar och implementerar frågan om grön design inom Stockholmsregionen samt inkluderar det i i arbetet med dom gröna kilarna och det fortsatta klimatarbetet.

att anta mål inför miljösteg 6 för att införa fler gröna tak och gröna fasader för att göra landstingets byggnader mer klimatneutrala.

Stockholm den 10 januari 2011

Raymond Wigg

Yvonne Blombäck

Annika Hjelm

Ann-Sofi Matthiesen

Jakob Dencker

Marie Åkesdotter

Peter Godlund

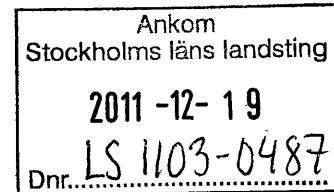
Tomas Melin

Vivianne Gunnarsson

Landstingsstyrelsen
Tillväxt- och regionplaneringsutskottet

UTDRAG
PROTOKOLL
2011-12-08

LS 1103-0487
Nr 7/2011

Rotel VII

Justerat: 2011-12-15
Justeringen anslogs: 2011-12-16

Charlotte Broberg
Nanna Wikholm

---

§ 69

10

Motion 2011:7 av Raymond Wigg m fl (MP) om att öka grön design i Stockholmsregionen genom exempelvis gröna tak och fasader

LS 1103-0487

Tjänsteutlåtande 2011-11-18.

Följande yrkanden framställdes

dels av ordföranden m fl att utskottet beslutar föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att anse motionen besvarad,

dels av MP-ledamoten att utskottet beslutar föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta bifalla motionen.

Propositioner om bifall till yrkandena ställdes.

Ordföranden fann propositionen om bifall till sitt m fls yrkande med övervägande ja besvarad.

Tillväxt- och regionplaneringsutskottet hade sålunda beslutat

att föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att motionen anses besvarad.

MP-ledamoten anmälde *reservation* till förmån för sitt yrkande.

Vid protokollet

Börje Wredén

Exp till: Landstingsstyrelsen

Utdragsbestyrkande:

Anger Jummerfors

Trafiknämnden

PROTOKOLL
2011-09-20

Nr 10/2011

Kl 14.30 - 16.30

§§ 124 - 139

Trafiknämndens sammanträde 20 september 2011

Datum för justering:

Christer G Wennerholm

Erika Ullberg

Plats

SL:s kontor Lindhagensgatan 100, lokal T-centralen

Närvarande**Ledamöter**

Christer G Wennerholm (M)
Lennart Rohdin (FP)
Erika Ullberg (S)
Carl Grufman (M)
Lennart Kalderén (M)
Cecilia Löfgreen (M)
Harry Bouveng (M)
Stella Fare (FP)
Michael Stjernström (KD)
Lars Carlsson (C)
Nanna Wikholm (S)
Adnan Can (S)
Yvonne Blombäck (MP)
Gunilla Roxby Cromvall (V)

Ordförande
1:e vice ordförande
2:e vice ordförande

(§§ 124-130)

Ersättare

Jan Holmberg (M) (tjänstgör)
Leif Gripestam (M)
Frida Jacobsson (M)
Anette Hellström (M)
Ninos Maraha (FP)
Christoffer Fagerberg (FP)
Karl Henriksson (KD)
Christina Brofalk (C)
Lukas Forslund (C)
Gun Eriksson (S) (tjänstgör)
Susanne Lund (S) (tjänstgör §§ 131ff
Rolf Lindell (S) (tjänstgör)
Niklas Palmér (S)
Annika Hjelm (MP)
Anna Sehlin (V)

Ej närvarande**Ledamöter**

Peter Lundberg (M)
Curre Hansson (S)
Staffan Holmberg (S)

Ersättare

Pehr Granfalk (M)
Anita Johansson (S)

2011-09-20

Nr 10/2011

Närvarande**Politiska tjänstemän**

Hannes Holmér
Kathrin Österlund
Petri Salonen
Mats Reimbertsson
Manne Schmitz
Jenny Abrahamsson

Tjänstemän

Björn Holmberg (SL)
Ragna Forslund (SL)
Jens Plambeck (SL)
Niklas Personne (SL) § 127
Sara Catoni (SL)
Kristina Boström (WÅAB)

Övriga

Martin Lindahl (SL)

---

§ 137**Yttrande över motion 2011:7 om att öka grön design i Stockholmsregionen
exempelvis genom gröna tak och fasader
(TN 1104-104)**

I ärendet förelåg skrivelse 2011-08-29 från SL:s tf vd.

Yvonne Blombäck (MP) yrkade bifall till eget förslag till beslut, Bilaga 1.

Ordföranden yrkade bifall till verkställande direktörens förslag.

Trafiknämnden beslöt att avslå Yvonne Blombäck (MP) förslag till beslut.

Trafiknämnden beslöt

att som svar på motionen översända verkställande direktörens förslag till yttrande.

Yvonne Blombäck (MP) reserverade sig mot beslutet.

.....

Vid protokollet

Sara Catoni

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

FÖRSLAG TILL BESLUT

2011-09-20
Ärende nr 14

Yttrande över motion 2011:7 om att öka grön design i Stockholmsregionen exempelvis genom gröna tak och fasader

Kollektivtrafikanläggningar är ytkrävande och har ofta behov av hårdgjorda ytor till stora delar. Genom medveten tillämpning av grön design kan anläggningarna bidra till ökad biologisk mångfald, minskade barriäreffekter samt ökad hälsa hos stockholmarna.

Ett stort antal studier har bevisat att närhet till natur och grönområden påverkar hälsan positivt. Genom att anlägga depåer och andra kollektivtrafikanläggningar på ett sätt som bidrar till att öka upplevelsen av natur, bidrar anläggningen i sig till ökad hälsa vilket troligen också påverkar upplevelsen av själva kollektivtrafiken i positiv riktning.

Exempel finns också på hur grön design kan bidra till att öka den biologiska mångfalden och minska barriäreffekterna av de intrång som en anläggning skapar. Det handlar inte bara om gröna tak utan även om fasadbeklädnad och marbelläggningar. Exempelvis i Amsterdam där denna simhall är belägen, <http://gronska.ratata.fi/post/211134>

Även om SL i tidigare arkitektur inte tillämpat grön design och därför har för få erfarenheter om egna positiva effekter, finns gott om referensobjekt på andra håll som borde leda till en förändrad inställning som helhet. I sitt svar nämner kontoret några nya depåanläggningar som får gröna tak, men från Miljöpartiets sida ser vi att detta borde vara standard vid samtliga depåanläggningar 2011.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att bifalla motionen

Datum
2011-08-29

Identitet
TN 1104-104

Trafiknämnden

Yttrande över motion 2011:7 om att öka grön design i Stockholmsregionen exempelvis genom gröna tak och fasader.

Bakgrund

Trafiknämnden (TN) har från Landstingsstyrelsens förvaltning (LSF) mottagit rubricerade motion, daterad 15 nov 2010. TN:s svar har beretts vid avdelningen för Strategisk utveckling inom AB Storstockholms lokaltrafik (SL). Synpunkter på motionen har även inhämtats från Waxholmsbolaget.

Raymond Wigg m.fl (MP) motionerar (LS 1103-0487) om att landstingsstyrelsen ska uppdra åt landstingets bolag att se över var grön design kan användas för att bl.a. minska buller, förbättra luftkvaliteten m.m. I motionen beskrivs framförallt nyttan av s.k. gröna (växtbevuxna) tak och fasader. Motionen bifogas.

SL:s synpunkter

SL har ännu inte några egna erfarenheter av gröna tak/fasader. I kommande bussdepåprojekt har dock gröna tak inkluderats i såväl miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som miljöanmälan till kommunerna. Det gäller bl.a. Fredriksdalsdepån i Hammarby sjöstad och den planerade nya bussdepån i Stockby på Lidingö. SL följer utvecklingen inom tak- och fasadområdet för att möjliggöra installation av så ändamålsenliga och enkelt underhållna material som möjligt på SL:s byggnader. Frågan om gröna tak/fasader är mindre relevant för Waxholmsbolaget som äger endast några mindre biljettkiosker.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att som svar på motionen översända verkställande direktörens förslag till yttrande.

Madeleine Raukas
Tf verkställande direktör

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Bilaga
Motion 2011:7 av Raymond Wigg (MP)

VÄRDEN FÖR VÄRDEN

Styrelsen

Utdrag ur

PROTOKOLL Stockholms läns landsting 2011-10-18 Dnr LS 1103-0487
--

PROTOKOLL 8/11
 fört vid ordinarie sammanträde med styrelsen i
 Locum AB torsdagen den 22 september
 kl 15:00-16:15 på Locum i sammanträdes-
 rummet Årstaviken, Östgötagatan 22, Stockholm

Närvarande:Ledamöter

Charlotte Broberg	ordförande
Erik Wassén	1:e vice ordförande
Hasan Dölek	2:e vice ordförande
Kristoffer Tamsons	ledamot
Viktor Morawski	ledamot

Suppleanter

Catharina Mann	suppleant
Christer Grunder	tjg suppleant
Karin Westerberg	suppleant
Maria Bosdotter	tjg suppleant
Sara Rydefjärd	suppleant
Thomas Magnusson	suppleant

Övriga

Per-Inge Buskas	tf verkställande director
Marie Boestad	fastighetsdirektör
Louise Ahlqvist	tf projektdirektör
Lars Eliasson	teknisk director
Dan Eriksson	ekonomidirektör
Charlotte Viksten	jurist

Jeppe Calom	landstingsrådssekreterare
Manne Schmitz	landstingsrådssekreterare
Nathalie Boulas Nilsson	tillträdande VD

Personalrepresentant

Mona Gillberg	Vision
---------------	--------

§ 8

Yttrande över motion 2011:7 om att öka grön design i Stockholmsregionen
LOC 1103-0487

Föredrog verkställande direktören ärendet.

Framställde Viktor Morawaski yrkande om bifall till motionen.

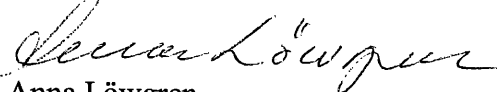
Framförde Thomas Magnusson att han instämmer med Morawaskis yrkande.

Beslutade styrelsen

att uppdra åt VD att avge föreslaget yttrande, bilaga 1.

att avslå yrkandet om bifall till motionen

Utdragsbestyrkande

Anna Löwgren

Styrelsen för Locum AB

Yttrande över motion 2011:7 om att öka grön design i Stockholmsregionen

Ärendet

Yttrande avseende motion 2011:7 av Raymond Wigg (MP) om att öka grön design i Stockholmsregionen exempelvis genom gröna tak och fasader.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta

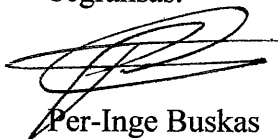
att uppdra åt VD att avge föreslaget yttrande.

Bakgrund

Raymond Wigg (MP) har i en motion föreslagit att landstinget bör undersöka var det är möjligt inom landstinget att använda sig av grön design på bl a tak och fasader för att exempelvis minska buller, förbättra luftkvaliteten, sänka energiförbrukningen och öka den estetiska upplevelsen. Locum har fått i uppdrag att yttra sig avseende motionen.

Yttrande

Det råder ingen stridighet i att landstinget och i det här fallet LFS/Locum ska arbeta med klimatsmarta lösningar i förvaltningen och utvecklingen av landstingets fastighetsbestånd. Locum ställer sig positiv till grön design under förutsättning att vidmakthållandet av fastigheterna inte begränsas.

Per-Inge Buskas
Tf verkställande direktör